

החקר של אש"ף, מוסד רביוקרה מבחינת רצינותו. הוא המומחה העיקרי של האירי גון לענייני ישראל, ומקורב ליאסר עראי פאת. צברי הוא ערבי ישראלי, יליד הכפר פסוטה בגליל. הניך האוניברסיטה העברית. הוא היה מקורב לחוג אל-ארד, הסתכסך עם מוסדות הביטחון בארץ ור לבסוף עבר לביירות. הוא נחשב כמתון ביותר. בשעתו עורר תשומת לב עולמית כאשר פירסם בעיתון ביירותי ערבי מאמר בזכות שלום ישראל-פלסטיני. נפגשתי עימו פעמים רבות בנעוריו בישראל, ור אחרי כן באירופה. במסגרת השיחות ש- התנהלו בין מישלחת אש"ף ומישלחת המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני.

● **הארד פאחום**, בן המישפחה היצריתית המפורסמת, הוא יורר המועצה הלאומית הפלסטינית. זהו הפרלמנט של אש"ף, מובן שפאחום דבק בהחלטות גוף זה.

● **אדוארד סעיד** הוא אינטלקטואל בעל שם עולמי, איש אוניברסיטת קולומביה בניו יורק, אחד הדוברים האינטלקטואליים העיקריים של העם הפלסטיני. הוא נפגש לא פעם עם ישראלים. כמה מדעותיו פורסמו בגיליון האחרון של העודלם הזה (2211) במדור פורום.

● **פאיו צ'אלי**, יועץ למישלחת כוויית באר"ם. שייך גם הוא למישפחת האינטלקטואלים.

● **הישאם שראכי** הוא, כמו סעיד, אינטלקטואל מזהיר, איש אוניברסיטת ג'ורג'טאון בוושינגטון, דובר ידוע ונכבד של העם הפלסטיני. כמו סעיד, הוזכר שראכי בשעתו כאחד הנציגים הפלסטיניים בוועידת ז'נבה החדשה, כאשר הציע לי הקים נציגות כל-ערבית משותפת, שבה ישתתפו פלסטינים שאינם נציגים רישמיים של אש"ף. רעיון זה מת, כמובן, עם ביקור אנוור אל-סאדאת בירושלים. נפגשתי עם שראכי בעת סימפוזיון ניו אאטלנד בר וושינגטון ודיברתי עימו גם על האמנה.

● **מוסא מזאווי**, פרופסור למישפט בינלאומי בלונדון. תישעת אלה שייכים, פחות או יותר, ל"זרם המרכזי" של אש"ף (כלומר: ל- מגמה המרכזית של אירגון פת"ח) או קרובים אליו בדעותיהם. מחציתם אינם טלקטואלים ומחציתם אנשי-מנגנון (צברי גיריים הוא גם זה וגם זה). לעומת זאת שני האחרים הם נציגים רישמיים של חזית הסיורב.

● **כסאם אכז'רית**, דובר החזית העממית לשיחרור פלסטין. אירגוניו של ג'ורג' חבש, אחד מקודמיו בתפקיד, הסיר פר המבריק ע'סאן כנפאני, בהרג עלידי פצצה בניירות.

● **עבראלירהים אהמד**, מוז'ל החזית לשיחרור פלסטין, אירגון המשרת את עיראק.

שניים אלה הוכנסו למישאל לשם השל' מת התמונה, אך אין צורך לפרט את דעותיהם. הם ממשיכים לדגול בהשמדת ישראל.

לעומת זאת יש טעם רב בניית תוח דעותיהם ודיבוריהם של תיש' עת האחרים — הן האישים הרישי' מיום, הן האישים הבלתי-רישי' מיום, ניתן לדמוד מהם הרבה יותר מכפי שנראה במבט השיטחי.

„אם", „לפני", „בטרם"

התגובה המודרבת בעיתוני ישראל (שכולם ינקו ממקור מסוים אחד) היתה שכל הגשאלים סירבו לתקן את האמנה הפלסטינית, דבר המוכיח כי שוב אין פלסטינים מתונים. מי שמתמקם בקריאה, יסיק מסקנה אחרת לגמרי. **אזמנם, למראית-עין אומרים כל התישעה שאין לתקן את „האמנה" אך למעשה אומרים כימעט כל התישעה כי אכן יש לתקן, והשאלה הנמושה כיניהם היא: איך ומתי.**

בניסוח דיפלומטי, נאמר החיוב לא פעם על דרך השלילה, ומן הלאו אתה למד על ההן, למשל ניסוח אופייני, זה של זהדי טרני: „אין לשנות את האמנה או להחליפה, לפני שישתנו הנסיבות." אפשר לקרוא מישפט זה לפחות בי- שלוש צורות: **גירסה א'**: „אין לשנות את ה- אמנה או להחליפה, לפני שישתנו הנסי- בות." **גירסה ב'**: „אין לשנות את האמנה או להחליפה, לפני שישתנו הנסיבות." **גירסה ג'**: „אין לשנות את האמנה או להחליפה, לפני שישתנו הנסי- בות."

(1)

היחאק الوطني الفلسطيني

1 - **יطلق على هذا اليحاق اسم « اليحاق الوطني الفلسطيني » .**

(**مواد اليحاق**)

المادة (1) فلسطين وطن الشعب العربي الفلسطيني وهي جزء لا يتجزأ من الوطن العربي الكبير والشعب الفلسطيني جزء من الامة العربية.

المادة (2) فلسطين بحدودها التي كانت قائمة في عهد الانتداب البريطاني وحدة اقليمية لا تتجزأ.

المادة (3) الشعب العربي الفلسطيني هو صاحب الحق الشرعي في وطنه وتقرير مصيره بعد ان

אליחית'אק אל'וטני אל'פלסטיני הוא שם האמנה, כפי שנתקבלה ב-1968, בנוסח המקורי, שנתקבל במאי 1964 בימי אחדד שוקיירי, נקרא המיסוך „אליחית'אק אל'קומי". „קום" פירושו האומה הכל-ערבית. בנדו ש„וטן" פירושו הלאום המקומי. השינוי מסוך את המעבר מלאומיות כל-ערבית ללאומיות פלסטית נית נפרדת, והיתנות הפלסטינית מן האפורטרופות של המדיניות הערביות.

מאבק אלים תמונת-תעמולה של פידאיון צעירים. סעיף 9 של האמנה קובע כי המאבק האלים הוא „הדרך היחידה" לשיחרור פלסטין, ועל כן אינו טאקטיקה, אלא איסטרטגיה.

במבט השיטחי נכונה הגירסה הראשונה, אך דיפלומט מוקצועני, המכיר את ההקשר ואת הנסיבות, יבחין את המישפט בדרך הפוכה: אפשר לזנות את האמנה או להחליפה (קרי: לבטלה) כאשר ישתנו הנסיבות. הגה כי כן, כדאי לשים את הדגש על מה שאמרו התישעה (אני מתעלם משני האחרים, שדיעותיהם ברורות והמיצגים מיעוט מוכר), תוך הבאת המישפט הקובע בלבד, ותוך הבלטת המילים המכרעיות: **ג'ראני**: „תיקון האמנה אינו אלא סערה בכוסתה, שהציונים מחוללים כ- מיכשול בדרך לשלום." (האמנה שוללת כמובן כל שלום, עצם העלאת האפשרות של שלום עם ישראל, אף ברמז, נוגדת את האמנה). **לברדי**: „האמנה שלנו אינה תנ"ך. היא נוסחה עלידי בני-אדם, ובני-אדם יכולים לתקנה ולשנותה, כדי שתהיה נוקי- שיה יותר או גמישה יותר. חשבות יותר הכוונות להשיג שלום." (ושוב: המילה „שלום" סותרת את האמנה כליל). **טרזי**: „אין לשנות את האמנה

או להחליפה, לפני שישתנו הנסיבות. רק אז תוחלף בחוקה זמנית של מדינה עצמאית בפלסטין." (יש לשים לב: הנוסח „בפלסטין" להבדיל מ„בכל פלסטין", פירושה חלוקה). **ג'יריים**: „מדוע תתוקן האמנה בטרם נקבל רמז כלשהו לגמישות בצד הישראלי?"

(הרמז הברור: אפשר לבחון את ההחלטות של המועצה הפלסטינית, ולא את האמנה הפלסטינית. ההחלטות שנתקבלו במושבים שונים של המועצה הפלסטינית מייצגות את המדיניות העדכנית של אש"ף, ואין אנו צריכים לתקן את האמנה הישראלים אינם רוצים שיראו בנו מתו- נים או הגיוניים, לכן הם מציגים אך ורק את האמנה). (הרמז: החלטות המועצה הפלסטינית בזכות הקמת מדינה פלסטינית בחלק מהארץ, הן הקובעות, ולכן אין צורך לש- נות את האמנה, האומרת את ההיפך). **סעיד**: „אין השעה כשרה לשינויים באמנה."

(כלומר: זהו עניין של עיתוי). **צ'אלי**: „איני מצדד בתיקון האמנה, אבל אם הנסיבות יאפשרו זאת, יש לתת את הדעת לאימוץ מצע מדיני חדש." (זה ברור: בשעה המתאימה יש להחליף את האמנה במיטמך אחר). **שראכי**: „אין אמנה קדושה או תקפה בכל הנסיבות ובכל הזמנים... תעורר דות בסיסיות משתנות, בדרך-כלל, לא עלידי תיקון ישרי, אלא עלידי התסתי- חות מעשיית, דה-פאקטו."

(גם כאן הרמז ברור: החלטות מדיניות של אש"ף, הסותרות את האמנה, יכולות להתקבל בלי צורך בשינוי האמנה עצמה). **מזאווי**: „כל עוד לא יחול שינוי יסודי בנסיבות, לא יהיה שום פלס- טיני מוכן לנטוש את השאיפות הנעלות הנשגבות הכלולות באמנה, מה יקבלו הפלסטינים תמורת ויתור על אחדות מזכויותיהם?"

כדאי לקרוא מובאה אחרונה זו פעמיים, כדי לעמוד על טיבה, יש כאן שני פסוקים: הראשון מכיל לכאורה שלילה מוחלטת של רעיון שינוי האמנה, אך מסוייג במלים „כל עוד לא יחול שינוי". הפסוק השני קובע כי יש נכונות לוותר על „השאיפות הנעלות והנשגבות" אם התמורה תהיה מתאימה (והכוונה היא, כמובן, להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה). בכך מבטא מזאווי, בסיגנון שלו, את אשר אמרו כל האחרים, כל אחד בסיגנונו.

למעשה, אומרים כל התישי- עה, איש-איש כדרך, כי הם מוי- כנים לבטל את האמנה ו/או את מנגמתייה אם „ישתנו הנסיבות" ותיתנו לעם הפלסטיני התמורה המתאימה. רבים מהם מתנים זאת בשינוי העמדה הישראלית, הדר- גדת כ„ארץ-ישראל השדמה" ובשי- לידת קיומו או זכויותיו של העם הפלסטיני.

לכאורה, מי שאומר כי כל התישעה שר- ללים את תיקון האמנה הפלסטינית, אומר אמת, אך למעשה זהו שקר גמור. נכון ההיפך גמור. קריאה עניינית, פוליטית, מגלה כי כל התישעה דוגלים בשינוי האמנה בצורה זו או אחרת, בשעה זו או אחרת, בנסיבות אלה או אחרות.

שלושה צדנים נכעיים

כאן נשאלת השאלה: אם כן, מדוע אין התישעה מודיעים בפשטות, בצור- רה חיובית, שהם מוכנים לבטל את האמנה הפלסטינית?

כדי להשיב על כך יש להבחין את ה- מציאות הפלסטינית, ואת מקום האמנה בה. **בעיני ישראלים — כל ישראלי — „האמנה" היא מיסמך נתעב, הי- מאיים על קיומנו. בעיני פלסטיני (ואודי כל פלסטיני), „האמנה" היא סמך לאומי נקודת-מיפנה כי היסטוריה של עמו.**

בניסוחה הנוכחי, נולדה האמנה באחת השעות השחורות ביותר בתולדות העם הפלסטיני. זה היה ביולי 1968, שנה לפני כבשה ישראל את שארית האדמה ה- פלסטינית, אחרי שכבשה את מרבית הארץ במלחמת 1948. באר"ם נתקבלה החלטה 242, המתעלמת כליל מקיום העם הפלס- טיני. הצבאות הערביים נשברו במלחמת ששת-הימים, בצורה מבישה ומשפילה. העם הפלסטיני נשאר לבדו, כשמחציתו חי תחת כיבוש, ומחציתו השנייה מסוורת בארצות ערביות עוינות ומתנכרות. (המשך בעמוד 30)